

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Waterveiligheid en Waterketen (WW)	Datum bespreking: Woensdag 15 januari 2020 12.30 – 15.10 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers (Vi.a.Vi)
<i>Aanwezigen:</i> Dhr. H. van Dijk (WN), voorzitter Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) Dhr. S. Langeslag (hoogheemraad) Mw. I. van Steensel- Van Hage (hoogheemraad) Dhr. J.B. Knapp (VVD) Dhr. A. J.J. Blijleven (A&B) Mw. L.M. Willemse (A&B) Dhr. M.J.H. Mooren (A&B) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) Dhr. B.F. Revet (50PLUS) Dhr. R. Stuurman (AWP) Dhr. J.H. Klok (CU-SGP) Dhr. J.J. Démoed (CDA, vervanger dhr. J. de Mooij) Mw. D.J.M. Corbey (PvdA) Mw. J. Stoop (Natuurterreinen) Dhr. A.M. Faasse (WN) Dhr. J. de Kieviet (secretaris commissie WW) <i>Afwezig:</i> Dhr. J. de Mooij (CDA) <i>Tevens aanwezig:</i> Mw. E. Ubink B. van Ooijen Mw. M. van Keulen Dhr. R. Smit	
VERSLAG	ACTIE
0. INLEIDING De <u>voorzitter</u> heet de aanwezigen welkom en meldt dat voorafgaande aan de formele vergadering een presentatie op het programma staat. Voorts is het streven erop gericht om klokke 15.00 uur een presentatie over de implementatie van de Omgevingswet te starten.	
1. Presentatie door drie resultaatmanagers over de stand van zaken assets primaire programma's (mw. E. Ubink, dhr. B. van Ooijen, mw. M. van Keulen) Portefeuillehouder <u>Fierens</u> (waterketen) leidt, mede namens haar collega hoogheemraad Langeslag (watersysteem), de presentatie kort in. Rijnland heeft veel assets waarover veelvuldig in alle commissies en de VV wordt gesproken. Het kan gaan over forse ingrepen, maar ook over kleine uitvoeringskredieten. Gezien het belang is besloten tot een presentatie over de stand van zaken. Ook de vele losse kredietaanvragen zullen zodoende in een bredere context worden geplaatst. Voor beide portefeuillehouders heeft de omschakeling van correctief naar preventief onderhoud prioriteit. Tijdens de uitleg wordt ook ingezoomd op een aantal belangrijke managementinstrumenten waarop voorstellen veelal zijn gebaseerd. Portefeuillehouder <u>Langeslag</u> benadrukt dat een deel van de benodigde kosten al in de exploitatiekosten (onderhoud) c.q. de investeringen (vervangingen, vernieuwingen e.d.) zijn opgenomen. Tevens wijst hij op de twee financieringsstromen: de verontreinigingsvervuilingseenhedenheffing en de watersysteemheffing. Rijnland heeft een enorm aantal assets waarvan een deel betrekking heeft op	

VERSLAG	ACTIE
externe verplichtingen (keringen met nationale normeringen) die de keuzevrijheid van het waterschap dan ook beperkt. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> vindt het overzicht met alle kredietaanvragen die voortkomen uit het coalitieakkoord zeer inzichtelijk. Het is wezenlijk dat primair de basis op orde moet zijn, mede gezien de grote invloed daarvan op de waterkwaliteit. Mevrouw <u>Boomsma</u> hecht eraan dat het, wat betreft de als ‘highlights’ uit het coalitieakkoord gepresenteerde punten die tevens door de VV bij de vaststelling van het MJP als aandachtspunten zijn vastgesteld, niet blijft bij mooie woorden op papier, maar dat deze ook in de praktijk worden verwezenlijkt. Vandaar dat zij voorstelt om in het vervolg te benadrukken welke punten de VV belangrijk acht en dat de communicatie/presentatie niet alleen wordt beperkt tot het coalitieakkoord. Voorts vindt zij het verstandig als Rijnland kennisneemt van de naar aanleiding van het Klimaatakkoord door het ministerie opgestelde strategiecirculaire klimaatneutrale netwerken. Een van de vermelde transitiepaden gaat over waterkeringen- en vaargeulonderhoud met als doel om deze assets en het netwerk van vaargeulen circulair- en klimaatneutraal te maken in de toekomst. De PvdD vraagt zich af of er geen winst valt te behalen als Rijnland deze werkwijze gaat hanteren, omdat deze tevens bijdraagt aan de doelstellingen van het waterschap. Mevrouw <u>Willemse</u> memoreert de kanttekening uit de presentatie over de poldergemalen: is er al een begin gemaakt met de noodzakelijke inventarisatie en wanneer is deze beschikbaar? Hoeveel van de achttien genoemde bruggen kunnen eventueel worden afgestoten? Om hoeveel bijzondere assets gaat het? De heer <u>Démoed</u> stelt dat dit type presentaties veelal ook bestuurlijke keuzes bevatten, zoals kredietvoorstellen. Vraag: op welk moment kan de VV zich daarover specifiek uitlaten? Het kan niet zo zijn dat de bestuurders geconfronteerd worden met een afgerond, door de techniek voorgeprogrammeerd ‘voorstel’ zonder dat zij zich kunnen uitspreken over opties en keuzes. Kredietvoorstellen laten vaak weinig ruimte voor discussie, maar het CDA wil per se dat het bestuur nog reële keuzes kan maken en neemt er dus geen genoegen mee als de zeggenschap zich beperkt tot de kredietvoorstellen. Mevrouw <u>Corbey</u> stelt dat de buraps inzicht geven in de stand van zaken van bijvoorbeeld dijken, maar de PvdA zou het ‘langetermijnassetmanagement’ (LTAP) graag ook benutten om de buraps nader te preciseren en verbeteren, zodat de VV de processen beter kan volgen en weet op welk moment welk onderwerp aan de orde komt. De heer <u>Mooren</u> wil weten of het afstoten van oeververdedigingen in het coalitieakkoord is opgenomen. Portefeuillehouder <u>Langeslag</u> zegt toe de door de PvdD aangedragen suggesties om breder te kijken dan het eigen coalitieakkoord, te zullen overnemen. Klimaatakkoord/vaargeulen: indien er sprake is van landelijke beleidsontwikkelingen, moet Rijnland deze overnemen in de reguliere werkzaamheden. De portefeuillehouder zal het door mevrouw Boomsma genoemde voorbeeld expliciet met de medewerkers nalopen op integratie in de werkzaamheden van Rijnland. Poldergemalen: er loopt al een reparatie- en vervangingsoperatie, maar in de presentatie werd een compleet overzicht weergegeven dat de opgave voor het waterschap (inclusief planning) voor de komende jaren duidelijk maakt (onderhoud en vervanging). Hierdoor zal het op orde houden van de assets en financiën vereenvoudigen. In antwoord op de vragen van het CDA erkent de portefeuillehouder dat het klopt dat alle informatie bij elkaar is geveegd in een geüpdatet overzicht. Veel projecten lopen (hierover zijn al besluiten genomen door de VV), een aantal komt terug in het MJOP en tijdens de behandeling daarvan kan de VV eigen keuzes maken en sturing geven. Er is overigens al afgesproken om de buraps verder te optimaliseren: sinds kort verschijnt er één burap en vervolgens een voortgangsrapportage. Bij de samenstelling van de burap zal nadrukkelijk worden bekeken welke informatie op dat moment relevant is voor de VV. Die burap zal uitgebreider worden dan tot dusverre. In het coalitieakkoord wordt het afstoten van oeververdedigingen niet vermeld. Er staat wel dan men zich hierover gaat beraden. Het is aannemelijk dat er met bepaalde aangelanden discussie zal ontstaan over de verantwoordelijkheid van bepaalde oeververdedigingen. Het is goed mogelijk dat Rijnland geen nut meer ziet van bepaalde oeververdedigingen voor het waterschap en overdracht zal voorstellen. Mevrouw <u>Van Keulen</u> geeft aan dat Rijnland momenteel beschikt over drie luchtmenginstallaties voor zwemwater en één propeller. De keuze of het aantal moet worden uitgebreid, is te zijner tijd aan de VV. Rijnland heeft momenteel drie defosfateringsinstallaties. In het kader van KRW-3 wordt nader bezien wat nodig en nuttig is: het besluit hierover is eveneens aan de VV. Overige bijzondere assets: Rijnland wil afscheid nemen van twee/drie bruggen en zes sluizen.	

	VERSLAG	ACTIE
	Rijnland beschikt over een goed inzicht van de poldergemalen, aldus mevrouw <u>Ubink</u>, maar dit kan wel worden geoptimaliseerd. Er wordt nu gewerkt aan een goede risicoafweging aan de hand van het bestaande model (VV wordt hierover op 8 april geïnformeerd) en op basis hiervan zal een planning worden opgesteld. Ook portefeuillehouder <u>Fierens</u> geeft aan de standpunten van de niet-coalitie-partijen van harte te zullen meenemen. In de richting van het CDA merkt de portefeuillehouder op zichtbaarder te gaan maken op welke wijze de VV in een vroeg stadium ‘aan de knopjes kan draaien’ waar het de openstaande keuzes betreft. Zij stelt hierover een gezamenlijke denksessie voor. Mevrouw <u>Boomsma</u> veronderstelt uit de beantwoording door portefeuillehouder Langeslag, dat haar vraag niet goed is opgevat. Zij heeft niet voorgesteld dat beleidsdoelstellingen naar aanleiding van het Klimaatakkoord ‘moeten neerdalen’, maar zij vroeg aandacht voor de strategie die door het ministerie is opgesteld om de netwerken te verduurzamen (en circulair en klimaatneutraal te maken). Er wordt daarin ook gekeken naar de scope (beheer en onderhoud, vervanging, renovatie). Kortom: Rijnland kan hiermee zijn voordeel doen.	
2.	OPENING De <u>voorzitter</u> meldt dat het reglement van orde het mogelijk maakt dat er vanuit de commissie een voorstel wordt gedaan om een agendapunt toe te voegen. De commissieleden Corbey en Knapp hebben op 14 januari een dergelijk voorstel ingediend en de vergadering wordt gevraagd of dit als agendapunt kan worden toegevoegd. Overigens heeft de commissie het concrete voorstel zelf nog niet kunnen lezen. Na uitdeling zullen de aanwezigen de kans krijgen om aan te geven of men bespreking in deze of een latere vergadering wenst. Mevrouw <u>Corbey</u> licht het voorstel kort toe. Veel initiatieven en projectaanvragen die in deze commissie worden behandeld, hangen samen met veiligheid. Zij heeft samen met collega Knapp geconcludeerd op basis van werkbezoeken dat projectontwikkelaars op basis van aanwijzingen van ambtenaren van Rijnland al aan de slag gingen met het maken van tekeningen. Het komt voor dat, nadat er daarna een politieke afweging plaatsvond, projecten werden afgeblazen. Zowel de VVD als de PvdA vinden het erg belangrijk om samen na te denken over de manier waarop moet worden omgegaan met mensen van buiten, initiatiefnemers, projectaanvragers en hoe deze zo goed mogelijk kunnen worden bediend. Vandaar het voorstel om het afwegingskader te gaan verduidelijken en tijdiger toe te passen om te voorkomen dat er onnodig werk wordt gedaan. Het is raadzaam om het onderwerp snel te agenderen. In het voorstel wordt de commissie een aantal vragen voorgelegd. Beide fracties hopen dat de commissie bereid is om tijd in te ruimen om het kort te behandelen. De heer <u>Knapp</u> benadrukt dat, om misverstanden te voorkomen, in het voorstel een koppeling is gezocht met het waterveiligheidsthema in brede zin. Hierop vraagt de <u>voorzitter</u> de commissieleden of zij het voorstel al dan niet in deze vergadering als laatste punt (6.d.) kort verkennend willen behandelen. Mevrouw <u>Stoop</u> vindt het prima dat dit wordt geïnventariseerd maar wijst erop dat de commissie wel tijd moet krijgen om zich in het voorstel te verdiepen. De heer <u>Knapp</u> benadrukt dat de voorstellers met name willen weten of de commissie het zinvol acht dat er tijdig door het bestuur wordt vastgesteld of een bepaald project überhaupt wenselijk wordt geacht voordat er ambtelijke capaciteit wordt ingezet. De voorstellers willen met name weten of de commissie hen de gelegenheid wil geven om het voorstel nader uit te werken, zoals ook aangegeven in het bewuste stuk. Mevrouw <u>Boomsma</u> wijst erop dat commissieleden altijd een initiatiefvoorstel mogen inbrengen. Het is dan ook niet nodig om dit aspect nu te gaan bespreken. Voor haar is een richtinggevende uitspraak voor een initiatiefvoorstel dan ook nog niet aan de orde. De <u>voorzitter</u> vraagt daarop alle commissieleden om met een ‘ja’ dan wel ‘neen’ aan te geven of zij het stuk als beknopt besprekingsstuk willen toevoegen aan de agenda. De heer <u>Faasse</u> vindt dat het voorstel te belangrijk is om ‘af te raffelen’. Vandaar dat hij het niet nu wil bespreken. Uit de inventarisatie langs alle commissieleden concludeert de <u>voorzitter</u> vervolgens dat zij bij meerderheid instemmen met ‘vijf minuten zendtijd’ waarin het voorstel nader kan worden toegelicht. Vervolgens kunnen de indieners bepalen of en hoe zij hieraan een vervolg willen geven.	

VERSLAG		ACTIE
3.	SPREEKRECHT Er hebben zich geen insprekers aangemeld.	
4.	NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING W&W VAN 6 NOVEMBER 2019 EN TOEZEGGINGENLIJST <i>Redactioneel:</i> in de lijst aanwezigen dient de heer Van Venetië te worden vervangen door mevrouw Stoop. Pagina 2: de zin ‘Dan is er risico op contaminatie bij kabelbreuk’ wijzigen in: ‘Dan is er risico op contaminatie bij kabel- en/of leidingbreuk’. Pagina 7: In vervolg op de zin: ‘De aanleiding voor de aangekondigde motie is niet de situatie in Noordwijk’ zegt de heer Knapp dat de moties niet concreet gericht waren op Noordwijk maar op de hele kust. De tekst wordt als zodanig aangevuld. De notulen worden met bovenstaande wijzigingen overigens ongewijzigd vastgesteld.	
5.	MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.	
6.	VV-BESLUITVORMINGSNOTA’S	
6. a.	Uitvoeringskrediet PACAS (Powdered Activated Carbon in Activated Sludge) Portefeuillehouder Fierens zegt dat het voornemen om medicijnresten in de waterketen te gaan zuiveren, breed wordt gesteund door de VV. Hiervoor ligt nu een aanvraag voor. Rijnland ontvangt een subsidie van € 2 miljoen en bekijkt de mogelijkheden voor een hoger bedrag. Er is bewust gekozen voor de awzi Leiden Noord. De voorzitter vindt het lovenswaardig dat er vooraf zo veel technische vragen door de commissieleden zijn ingediend. Deze zijn allemaal uitvoerig beantwoord. De heer Blijleven is ontevreden over de minimale onderbouwing van het krediet. Voorbeeld: voor bouwkosten wordt feitelijk alleen een bedrag opgevoerd. De door A&B gestelde vragen zijn ook uitermate oppervlakkig beantwoord. Mevrouw Willemse zegt dat er door A&B technische vragen zijn gesteld over de exacte voorwaarden die aan de subsidie zijn verbonden. De beantwoording is niet eenduidig noch helder. Dus graag alsnog een antwoord op de gestelde vraag over de voorwaarden. Wat als het Rijnland bijvoorbeeld niet lukt om 70% van de medicijnresten te verwijderen? Hoeveel subsidie gaat dit kosten? Wat is het vaste deel c.q. het variabele? Mevrouw Stoop meent dat de installatie niet alleen medicijnresten uit het water verwijdert, maar ook allerlei ingewikkelde verbindingen (uit bestrijdingsmiddelen, bijvoorbeeld). Mevrouw Boomsma vindt dat de door haar fractie gestelde vragen over de multicriteria-analyse voor de afweging om te kiezen voor PACAS en niet voor ozonisatie, niet concreet zijn beantwoord: daarin werd gesproken over een multicriteria-analyse voor de awzi-keuze. De keuze voor Leiden Noord is versleuteld in het algemene besluit, maar de PvdD wil graag een apart besluit zien over Leiden Noord. Al met al vindt de fractie het voorstel ‘nogal warrig opgesteld’. Zij adviseert hierin een duidelijke structuur aan te brengen en aan te geven dat de subsidie van het ministerie valt onder financiën en niet onder de context. Zodoende wordt de afweging transparanter. Overigens is de fractie wel blij met de ontwikkelingen als zodanig. Mevrouw Corbey sluit zich bij deze laatste opmerking van harte aan: het is heel positief dat Rijnland zich gaat inzetten voor het verwijderen van schadelijke stoffen uit water, maar de PvdA is niet erg te spreken over de wat warrige notitie: een duidelijke context ontbreekt, de onderbouwing van de noodzaak van de verwijdering ontbreekt, er wordt niet vermeld wat de gevolgen zijn als dit niet gebeurt, er is geen zicht op bronbeleid, een overzicht van samenwerking/relatie tussen Rijnland en andere instanties (zoals ziekenhuizen, farmaceutische bedrijven e.d.) ontbreekt. Ook de beantwoording van de technische vragen was niet compleet waardoor er dus nog een groot aantal openstaat. De fractie oppert dan ook om het voorstel alsnog gestructureerder en beter op te pakken, zodat de VV ‘echt met enthousiasme voor deze nieuwe stap in de zuivering kan gaan’. De heer Knapp is blij met de ontwikkelingen maar dat geldt niet voor het voorstel. Het is positief dat concrete uitvoering wordt gegeven aan het coalitieakkoord. Hij had graag gezien dat de kredietaanvraag was voorzien van meer context. Ook de VVD vraagt zich af wat de rol is van de ziekenhuizen. Bepaalde effecten (zoals de toevoeging van koolstofpoeder) worden benoemd als ‘risico’, terwijl vaststaat dat hierdoor de omvang van het slib toeneemt, met alle kosten van dien. De VVD had graag gezien dat deze waren geconcretiseerd ten behoeve van een compleet beeld en een gewogen beoordeling. Op welke wijze wordt het effect van dit experiment in kaart gebracht? Welke normen hanteert Rijnland? Kortom:	

VERSLAG	ACTIE
de fractie adviseert de portefeuillehouder om deze aanvraag terug te nemen en met een verbeterde onderbouwing opnieuw in te dienen. De heer <u>Démoed</u> ziet een kredietaanvraag niet enkel-en-alleen als een financieel/technische toelichting omdat op basis daarvan de context niet afdoende kan worden geduïd. Hij stelt voor om over de wenselijke vorm eens met elkaar van gedachten te wisselen. Het CDA steunt de doelstelling van de pilot, maar het gaat wel om forse bedragen. Hij denkt graag mee over een verbeterd voorstel. De heer <u>Revet</u> ondersteunt het initiatief voor de verwijdering van medicijnresten. SSK: een jaar geleden werd gesproken over € 1,5 miljoen en binnen één jaar wordt dit € 2,5 miljoen. 50PLUS vraagt zich af in hoeverre het SSK betrouwbaar is in relatie tot deze casus. Hij vindt het logisch dat nieuwe cijfers voortborduren op voorgaande en dat er niet plots sprake is van een verhoging met € 1 miljoen. 50PLUS vindt het tevens noodzakelijk dat adviseurs kunnen worden afgerekend op mogelijk 'waardeloze' adviezen: 50PLUS vindt dat er ook systeemverantwoordelijkheid wordt belegd bij de opdrachtnemers, ook al kan zo'n garantie extra kosten vergen. De AWP is voorstander van optimale zuivering aan de bron, aldus de heer <u>Stuurman</u>. Door de versnippering van de zorg, zal er op meerdere locaties moeten worden gezuiverd. De fractie steunt het project dan ook van harte. Kennisuitwisseling: Rijnland heeft veel kennis in huis en wordt als voorloper bestempeld, maar in hoeverre is er gebruik gemaakt van ervaringen (positieve en negatieve) elders, zijn er rapporten beschikbaar? Deze informatie zou het vertrouwen in het project kunnen vergroten. Om in aanmerking te komen voor subsidie, moet inzicht worden gegeven in de situatie voor en na installatie, zodat het succes ook kan worden aangetoond en deze ervaringen beschikbaar kunnen worden gesteld aan anderen. Ook CU-SGP is zeer blij met het project en de aanvullende informatie over de financiën, aldus de heer <u>Klok</u>, hoewel deze wel wat summier mag worden genoemd. Hij is het eens met het CDA over de mogelijkheden voor verdere verdieping hiervan. Het antwoord op een technische vraag over de aanpak van het probleem door Rijnland bij de bron, wekt de indruk dat Rijnland wat passief optreedt. De fractie pleit voor een actievere aanpak: wat doet Rijnland in de praktijk? De heer <u>Faasse</u> is het ministerie dankbaar voor de ruimhartige bijdrage. WN steunt het project van harte. Vragen: PACAS krijgt voorkeur boven andere alternatieven, waarmee een aantal andere mooie opties buiten de boot valt. Er zijn ook natuurlijke methoden om medicijnresten te neutraliseren en WN vindt dat een veel betere techniek. Nu er nog meer subsidie beschikbaar lijkt te zijn, adviseert de fractie onderzoek te doen naar alternatieven. Volgens het voorstel komt er geen einde aan de verbranding van slib, maar WN wijst erop dat dit veel energie vergt terwijl men van schoon slib/bagger bouwstenen kan maken waarmee – bij wijze van spreken – de nieuwe awzi in Waarderpolder zou kunnen worden gebouwd. Kan dit niet als parallel traject worden uitgezet? Ook WN hecht grote waarde aan kennisdeling. Conclusie: 'het is een briljant voorstel dat nog enige nadere uitwerking verdient'. WN wil graag meedenken. De heer <u>Knapp</u> interrumpeert. Hij oppert om een tweede termijn over te slaan en de behandeling van het agendapunt te verplaatsen naar een volgende commissie, zodat de portefeuillehouder de gelegenheid heeft om de kredietaanvraag beter te onderbouwen. De VVD kan zich voorstellen dat ook de volgende agendapunten tot vergelijkbare opmerkingen kunnen leiden. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> komt hierop met een eigen voorstel: naar aanleiding van de behandeling concludeert zij dat men unaniem wil dat medicijnresten worden verwijderd. Maar vanuit de commissie zijn de nodige kritische kanttekeningen geplaatst bij de opzet van de nota en de feiten (technisch/bestuurlijk/financieel) en blijkt dat de leden een grote behoefte hebben aan meer informatie. De portefeuillehouder wil met een delegatie uit D&H op een ander moment over de wensen van de commissie en de door het CDA bepleite nieuwe vorm. De nieuw benoemde commissie vraagt heel andere informatie dan voorgaande commissies en het college moet nog de juiste snaar weten te vinden om de commissie naar tevredenheid te bedienen. Een betere modus is noodzakelijk, zodat de discussie zich kan concentreren op de inhoud en niet de vorm. De heer <u>Démoed</u> wijst erop dat zijn kanttekeningen betrekking hadden op alle kredietvoorstellen en dat het dus raadzaam is het overleg niet te beperken tot een delegatie van W&W. Mogelijk is het (niet-geautoriseerde) fractieoverleg een optie. Hoogheemraad <u>Fierens</u> vindt eveneens dat het voor het complete D&H van groot belang is dat er in overleg een geschikte vorm wordt gevonden. Zij is het eens met het CDA. Mevrouw <u>Boomsma</u> knipt het thema op in twee delen: de eventuele informatieachterstand en de	

VERSLAG	ACTIE
vorm/inhoud van het voorstel. Dat moet niet alleen de mogelijkheid bieden om verdiepende informatie te vinden, maar het moet ook duidelijk worden waarom men het bewuste project wenst. Het is wenselijk om na te denken over de inrichting van een voorstel. Zij is bereid hieraan een bijdrage te leveren. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> stelt voor dat hiervoor een model zal worden uitgewerkt, bijvoorbeeld in het fractievoorzittersoverleg. Naar aanleiding van de kritische kanttekeningen over de beantwoording van de technische vragen herhaalt zij dat deze mede een gevolg zijn van een lacune in de informatie van nieuw benoemde commissieleden en indertijd reeds besproken voorstellen. PACAS versus ozon: er is indertijd bewust gekozen voor PACAS. Er is besloten tot een tweetal proeven: de eerste in Leiden met PACAS, over de tweede moet nader worden besloten. De innovaties (ook waar het slib betreft) worden nauwlettend gevolgd maar zijn nog niet toepasbaar. Subsidie: de eerste twee jaar wordt getracht om 70% te realiseren waarna er een resultaatverplichting van kracht wordt. Als de 70% niet wordt behaald, zal met de minister worden overlegd over deze innovatie. Het is evident dat, omdat het een innovatie betreft, niet alles bekend is. Op basis van ervaringen in Duitsland en elders blijkt dat 70% van de medicijnresten inderdaad kunnen worden verwijderd, dus Rijnland is hoopvol gestemd. Er is goed overleg met de ziekenhuizen maar medicijnresten belanden ook via andere kanalen in het riool. Rijnland neemt ervaringen van anderen nadrukkelijk mee en was nauw betrokken bij het STOWA-rapport. Mede omdat Rijnland ook het gezuiverde water weer loost in het eigen gebied, is Rijnland het uitgelezen waterschap om koploper te zijn. Portefeuillehouder Fierens zegt toe in de komende VV met een aangepaste en verbeterde notitie te zullen komen, waarin de kanttekeningen vanuit de commissie zullen worden meegenomen zodat er geen tijd wordt verspild. Zij is tevens bereid om tussendoor desgewenst met commissieleden 'te sparren' over hun wensen. De <u>voorzitter</u> toetst daarop de mening van de commissieleden over dit concrete voorstel dat behelst dat de commissie instemt met de strekking maar dat het voorstel qua vorm/inhoud nog wordt aangepast en als besprekingsstuk voor de VV zal worden geagendeerd. De heren <u>Faasse</u>, <u>Klok</u>, <u>Stuurman</u> en <u>Revet</u> en de dames <u>Willemse</u> en <u>Corbey</u> ondersteunen het voorstel zonder nadere kanttekeningen. De heer <u>Démoed</u> beklemtoont het belang dat commissieleden duidelijk vroegtijdig worden meegenomen in het maken van plannen en dat het dus geen gewoonte mag worden om in de besluitvormende fase te gaan compenseren. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> stelt dat vertraging (ook wat betreft investeringen) zeer onwenselijk is, mede om te voorkomen dat bij de behandeling van de burap wederom wordt geconstateerd dat het geld niet is besteed. De commissie is het eens met de plannen en zij zegt toe de aanvullende informatie tijdig voor de eerstvolgende VV te zullen aanreiken. De heer <u>Knapp</u> is het eens met het CDA. Mevrouw <u>Boomsma</u> deelt de zorgen van de portefeuillehouder, maar benadrukt het belang van goede besluitvorming. Zij is het eens met het voorstel en biedt aan om een bijdrage te leveren aan een betere besluitvorming. Mevrouw <u>Stoop</u> vindt het, na een voorbereiding van vijf jaar, een goed voorstel. De heer <u>Blijleven</u> sluit zich aan bij de vorige sprekers maar behoudt zijn scepsis met betrekking tot de financiële paragraaf. Hoewel het onderwerp de vorige keer al was besproken, ligt er toch weer 'een slecht stuk' voor: 'Ik hoop dat het echt beter wordt'. De heer <u>Mooren</u> heeft dezelfde visie als de heer Blijleven. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het onderwerp als besprekingsstuk zal worden geagendeerd (met nota van toelichting).	Nota van Toelichting
6.b. Uitvoeringskrediet vervangen kwaliteitsinstrumenten Portefeuillehouder <u>Fierens</u> geeft aan dat een behoorlijk grote kredietaanvraag voorligt ten behoeve van de vervanging van kwaliteitsinstrumenten en onderhoud. Rijnland is gestart met de procesautomatisering nu de hele zuivering op de proceskamer is aangesloten. Dit vergt een zeer nauwkeurig instrumentarium. In fase I worden verouderde instrumenten vervangen. <i>(Terzijde: tijdens de vergadering wordt bij één van deze voorgestelde 140 nieuwe zeer nauwkeurige meetinstrumenten uitleg gegeven door de heer Smit).</i> Mevrouw <u>Boomsma</u> vraagt op welke wijze een dergelijk apparaat een rol kan spelen in het behalen van de Rijnlandse doelen (met het oog op de digitale transformatie). De heer <u>Smit</u> antwoordt dat met de procesautomatisering op de zuiveringen zowel de hard- als software	

VERSLAG	ACTIE
is vervangen. De software ziet toe op de besturing/reling van de zuiveringen. Met de vervanging worden ook de regelingen vervangen. Hoe nauwkeuriger de input voor de beluchttingsregeling bijvoorbeeld, hoe beter doseringen kunnen worden opgesteld. De hardware ('het brein') is in het voorgaande traject vervangen. Mevrouw <u>Willemse</u> wil weten of er volautomatisch monsters worden afgenomen en of er op afstand wordt afgelezen en bediend dan wel handmatig. De heer <u>Smit</u> antwoordt dat er zes keer per uur automatisch monsters worden afgenomen, geanalyseerd en verzonden. De heer <u>Revet</u> begreep dat het om een gepatenteerd model gaat. Heeft aanbesteding dan überhaupt nog wel zin? De verstreekte en beschikbare informatie is voor de VVD ontoereikend voor een weloverwogen standpunt, aldus de heer <u>Knapp</u>. Vandaar het verzoek ook deze aanvraag terug te nemen en de VV te voorzien van de context en de uitleg over de relatie met de LTAP/de procesautomatisering. Het gaat over 140 meetinstrumenten en op bepaalde zuiveringen moeten veel instrumenten worden vervangen, Vraag is of er geen andere keuzes moeten worden overwogen. Dergelijke aspecten ontbreken in de voorliggende informatie, zodat het niet mogelijk is om afwegingen te maken. De heer <u>Démoed</u> herhaalt zijn reeds eerder toegelichte standpunt: het CDA begrijpt de noodzaak voor vervanging, maar kan dat al dan niet op verschillende manieren? Het is volkomen onduidelijk waarom voor deze aanpak wordt gekozen. Zijn er nog andere opties en, zo ja, welke? Het gaat om een enorm bedrag en hij wil weten of er verborgen keuzes aan de orde zijn: valt er überhaupt iets te kiezen? De heer <u>Stuurman</u> vraagt zich ook bij dit agendapunt af hoe de commissie wordt meegenomen. Door het afleggen van werkbezoeken, groeit bij hem het aantal vragen. De argumenten (pro en contra) die hij oppikte tijdens zijn gesprekken op de Proceskamer zijn helaas volstrekt onvoldoende terug te vinden in de notitie en samengevat in vrijwel één zinnetje: 'De kwaliteit van het effluent verbetert en de energiekosten kunnen omlaag'. Hij had liever gezien dat de vervangingsinvestering dus uitgebreider was toegelicht. Hij adviseert om in het vervolg niet alleen nadrukkelijk de kosten te benoemen, maar ook de effecten in geld (besparingen met betrekking tot procesoptimalisatie en vervallen kosten bemonstering, labonderzoeken, besparing kosten medewerkers e.d.). Mevrouw <u>Corbey</u> sluit zich aan bij alle voorgaande sprekers. Ook zij vindt dat onvoldoende uit de verf komt waarom deze nieuwe kwaliteitsmeters moeten worden aangeschaft. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> is het met de commissieleden eens dat werkbezoeken meer inzicht bieden in de werkwijze van Rijnland en erkent dat er een 'plat onderhoudsvoorstel' voorligt. Maar PACOS is geen monopolist: meerdere bedrijven kunnen identieke producten leveren maar het betreft wel één methodiek waarvoor Rijnland reeds jaren geleden heeft gekozen ten behoeve van de centralisatie van de proceskamer. De VV heeft jaren geleden reeds besloten tot vervanging, maar door diverse omstandigheden ligt er nu pas een concreet voorstel voor de noodzakelijke vervanging van essentiële meetapparatuur. De heer <u>Van Ooijen</u> benadrukt dat het voorstel slechts de vervanging van meetapparatuur betreft. Deze is nodig om de proceskamer optimaal te kunnen inrichten. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> bevestigt dat het inderdaad alleen maar een platte vervanging betreft. De heer <u>Démoed</u> vindt evenwel dat op elk vervangingsmoment er toch ook ruimte is voor het maken van afwegingen. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Knapp</u> sluit zich aan bij het CDA en heeft nog wat vragen: het gaat om 140 instrumenten maar zijn deze allemaal in dezelfde staat: waar vindt het onderhoud plaats; hoeveel meters moeten daadwerkelijk worden vervangen of hersteld; op welk moment moeten de overige dan worden vervangen; hoe past een en ander in de LTAP; wat zijn de wijzigingen voor de centrale proceskamer? Op basis van een minimale nota wordt van de VV verwacht een besluit te nemen over € 4 miljoen. Als de VV steeds ad hoc beslissingen worden voorgelegd, is het essentieel dat de bestuurders ook weten hoe de relatie is met de langetermijnstrategie en het coalitieakkoord. De VVD mist een goede vertaling naar een concrete kredietaanvraag. Mevrouw <u>Corbey</u> begreep weliswaar dat de bestaande meters minder nauwkeurig meten en vaker moeten worden gekalibreerd maar dat dit voor de centrale proceskamer 'eigenlijk niet zo heel erg veel uitmaakt'. Er wordt wel bespaard op labanalyses. Een investering van € 4 miljoen acht zij fors in relatie tot de besparingen. Op basis van haar kennis lijkt het erop dat de kosten relatief hoog zijn afgezet tegen	

VERSLAG	ACTIE
de baten. De heer <u>Revet</u> vraagt of het klopt dat er al een leverancier is gekozen. Het klopt dat de aanschaf op dit moment opnieuw wordt gewogen, aldus portefeuillehouder <u>Fierens</u>. LTAP: alles wat te maken heeft met assets, onderhoud en onderdelen, is hierin ondergebracht. Op basis van een reeks aspecten wordt bepaald of vervanging noodzakelijk/wenselijk is (achterstallig onderhoud dan wel in het kader van correctief naar preventief). Alle negentien zuiveringen van Rijnland vragen onderhoud en er wordt op basis van prioriteit binnen Rijnland aan de hand van afspraken en mechanismen bepaald welke investeringen noodzakelijk worden geacht (passend binnen de genoemde € 40 miljoen). De portefeuillehouder proeft dat er commissiebreed behoefte bestaat aan meer zicht en controle (vinger aan de knoppen). Het platte onderhoudsvoorstel voldoet kennelijk niet aan deze wensen, maar het is wel gebaseerd op het hele afwegingskader. Resultaatmanagers toetsen de integrale afweging voordat stukken worden doorgezet naar de portefeuillehouder en het college. Zij is bereid om de wensen van de commissie te bezien, maar zegt tevens dat zij het niet mooier kan maken. Portefeuillehouder <u>Langeslag</u> beklemtoont dat het college één standpunt uitdraagt en de voorstellen unaniem steunt. In de vorige bestuursperiode werd de organisatie vaak verzocht om meerdere scenario's naast elkaar te zetten zodat de portefeuillehouder een keuze kon bepalen. Indien doorzetten aan D&H opportuun leek, werden de op schrift gezette scenario's tijdens D&H-overleg besproken aan de hand waarvan een keuze werd gemaakt. Voorts kwam het sporadisch voor dat in de rapportage aan de VV niet alleen de uiteindelijke keuze werd vermeld, maar ook welke scenario's het college had afgewogen. De portefeuillehouder vermoedt dat de wens van de commissie hierop aansluit en stelt voor om de beide besproken notities als zodanig opnieuw in het college te bespreken en de reeds gemaakte afwegingen, op basis waarvan het college de VV adviseert, in een nota van toelichting toe te voegen aan de bestaande stukken. Deze exercitie kan wat hem betreft tijdig voor de VV worden afgerond. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> is het volstrekt eens met dit voorstel. De <u>voorzitter</u> neemt aan dat de VV afdoende tijd krijgt om deze aanvullende stukken te kunnen bestuderen. Hij legt het voorstel van beide portefeuillehouders voor aan de commissie. De heer <u>Mooren</u> steunt het voorstel, maar vindt het wel opvallend hoezeer de commissie zich concentreert op de uitvoering. 'Is dat wel de bedoeling?' De heer <u>Blijleven</u> is het eens met de heer Mooren. Portefeuillehouder Langeslag slaat de spijker op de kop: het is voor de VV essentieel te weten welke keuzes er worden gemaakt door het college. De <u>voorzitter</u> constateert op basis van fysieke signalen dat ook de overige commissieleden deze mening zijn toegedaan. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt toe dat er nadrukkelijk aandacht zal worden besteed aan de afwegingen maar zegt in aansluiting op de heer Mooren dat goed moet worden bewaakt 'wie wat doet'. De heer <u>Démoed</u> kan zich ook vinden in de visie van de heer Mooren, maar de discussie over uitvoering wordt wel aangewakkerd door het type stuk dat voorligt. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> vindt dit een terechte kanttekening. De <u>voorzitter</u> rondt behandeling af: het voorstel zal worden voorzien van de toegezegde nota van toelichting en als besprekstuk worden geagendeerd voor de VV.	Nota van Toelichting
6.c. Voorbereidingskrediet asbestinventarisaties Dit onderwerp is mede op verzoek van de VV wederom, in aangepaste vorm, geagendeerd, aldus portefeuillehouder <u>Fierens</u>. De heer <u>Klok</u> beklemtoont dat voor zijn fractie veiligheid en gezondheid van al het personeel voorop dienen te staan. Uit de beantwoording op de schriftelijke vragen blijkt dat Rijnland geen totaalzicht heeft op de hoeveelheden asbest die men zou kunnen opsporen bij de inventarisatie. De fractie vindt dit opvallend en meent dat zodoende mogelijk een onnodig groot risico lijkt te zijn genomen. De heer <u>Stuurman</u> steunt het voorstel. Hij vindt het verbazingwekkend dat er ook op locaties waar renovaties lopen, asbest zal worden geïnventariseerd. Is dat niet al voor aanvang van het project gebeurd? Is er dus 'gewoon maar begonnen?' In het stuk wordt een aantal keer gewezen op de effecten van asbest, aldus de heer <u>Démoed</u>, op een wat onplezierige manier. Immers, men weet echt wel wat deze zijn. Ook voor het CDA staat veiligheid voorop, maar hij vraagt zich wel af wat er vanuit preventie allemaal moet worden onderzocht. Kan er nog enige uitleg worden verstrekt over de omvang? Ook voor de VVD staat de veiligheid van werknemers op de eerste plek, aldus de heer <u>Knapp</u>, maar de	

VERSLAG	ACTIE
koppeling met goed werkgeverschap riep vergelijkbare reacties op met die van het CDA. In de media werd onlangs melding gemaakt van de mogelijke verspreiding van legionella via waterzuiveringsinstallaties. Dit kan betekenen dat dit risico met nog meer urgentie moet worden opgepakt. Het onderwerp wordt voor de derde keer besproken en de VVD heeft zich vanaf het begin afgevraagd waarom andere waterschappen deze taak gewoon meenemen bij elk project maar Rijnland kennelijk een grootschalige inventarisatie beoogt. De fractie is voor de aanpak van andere waterschappen en zal de kredietaanvraag dan ook niet steunen. Mevrouw <u>Corbey</u> is het eens met de VVD. Voor mevrouw <u>Willemse</u> staat de noodzaak van een inventarisatie buiten kijf, mede gelet op de rol als werkgever met betrekking tot gevaarlijke materialen. Uit de beantwoording van schriftelijke vragen blijkt dat Rijnland niet beschikt over een protocol voor het informeren van personeel, maar de fractie adviseert om voor aanvang van de inventarisatie een dergelijk protocol (hoe licht men -voormalig- personeel in als blijkt dat er blootstelling heeft plaatsgevonden aan gevaarlijke stoffen/materieel) op te stellen. De heer <u>Knapp</u> onderbouwt de afwijzing nog even: de inventarisatie gaat al € 650.000 kosten en de kans bestaat dat bij het inventariseren schade wordt toegebracht aan asbest, waardoor het meteen ter plekke moet worden gesaneerd met forse kosten tot gevolg. Rijnland beschikt al over een protocol/werkwijze voor alle medewerkers, meldt portefeuillehouder <u>Van Steensel</u>. De leidinggevenden zorgen ervoor dat iedereen hiervan op de hoogte is en dat het wordt toegepast op alle vreemde stoffen, dus ook asbest. Legionella-uitstoot awzi: in het hele werkgebied van Rijnland zijn geen legionellaproblemen omdat er geen warme deelstromen aanwezig zijn zodat legionella niet kan ontstaan. De enige uitzondering is de waterzuivering Velsen. Daar vindt elke maand onderzoek plaats op de aanwezigheid/het ontstaan van legionella. Kortom, er komt bij geen enkele awzi van Rijnland legionella voor. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt dat de inventarisatie plaatsvindt op alle assets die in de presentatie voorkwamen. Ook de portefeuillehouder zelf veronderstelde dat Rijnland al op de hoogte was van de aanwezigheid van asbest op haar locaties. Na de brand in 2018 op de zuivering in Katwijk kwam onwenselijk asbest aan het licht waardoor de zuivering vanwege reparatiewerkzaamheden slechts deels kon worden benut. Rijnland wil een herhaling voorkomen en geen risico's nemen. Op alle negentien zuiveringen van Rijnland wordt vrijwel permanent gewerkt wat het vooraf inventariseren eigenlijk niet mogelijk maakt. Met het oog op de leeftijd van de zuiveringen en de staat waarin zij zich bevinden, acht het college een integrale preventieve inventarisatie met klem aan de orde, zodat alle beoogde werkzaamheden veilig kunnen plaatsvinden. Portefeuillehouder <u>Langeslag</u> zegt dat een identieke kwestie zal gelden voor de watersystemen. Rijnland wil een beter zicht hebben op verwachte onderhoud- en vervangingswerkzaamheden. Deze inventarisatie sluit daar naadloos op aan en faciliteert niet alleen goed werkgeverschap maar tevens het zorgvuldig inzetten van middelen. De heer <u>Stuurman</u> herhaalt zijn niet-beantwoorde vraag: wordt er nu gewerkt op (grote) assets zonder voorafgaande asbestinventarisatie? Ergo: lopen mensen risico's? Portefeuillehouder <u>Fierens</u> antwoordt dat Rijnland momenteel geen idee heeft waar asbest zit. Het is dus denkbaar dat men tijdens renovaties op asbest stuit. Daarom hecht zij ook groot belang aan het voorstel. De heer <u>Blijleven</u> weet uit eigen ervaring dat men in de bouw voorafgaande aan renovaties verplicht is om een asbestinventarisatie op te laten stellen. Pas daarna mag men starten. Portefeuillehouder <u>Langeslag</u> zegt dat een dergelijke verplichting niet geldt als eigen medewerkers het onderhoud uitvoeren. Maar Rijnland wil asbest wel in beeld hebben als werkgever. Hij gaat ervan uit dat het eigen personeel zich terdege bewust is van de kans dat men op asbest stuit. Mevrouw <u>Willemse</u> maakt een verschil tussen een werkwijze en een protocol. Met een werkwijze kunnen leidinggevenden werknemers instrueren hoe om te gaan met asbest. Maar zij wil weten of er een protocol is over hoe te handelen als (ex-) medewerkers zijn blootgesteld aan asbest. Portefeuillehouder <u>Van Steensel</u> antwoordt dat er een schriftelijk protocol is op basis waarvan er wordt gewerkt. Zij zegt toe na te gaan wanneer dit in werking is getreden en hoe er voordien werd gehandeld. Mevrouw <u>Willemse</u> herhaalt dat haar vraag geen betrekking heeft op een inhoudelijke werkwijze voor de werkvloer. Zij wil weten hoe Rijnland handelt als blijkt dat (ex-) medewerkers in aanraking zijn gekomen met asbest. De voorzitter concludeert dat het stuk als besprekstuk zal worden geagendeerd voor de VV.	Toezegging

	VERSLAG	ACTIE
6.d.	Voorstel vroegtijdige politiek/bestuurlijke afweging (voorstel commissieleden Corbey en Knapp) Zoals afgesproken, zullen de commissieleden slechts zeer kort tijd krijgen om hun mening over dit voorstel te geven, memoreert de <u>voorzitter</u>. Een van de indieners, VVD'er <u>Knapp</u>, wijst erop dat Rijnland zich meestal bezighoudt met technische kwesties, maar dat bepaalde afwegingen inzake projecten/initiatieven wel degelijk meer bestuurlijk zijn dan technisch. Het is evident dat de VV bij concrete projecten geen directe rol vervult, maar met het oog op de bestuurlijke afwegingen die wel spelen, leek het de PvdA en de VVD goed om eens te overleggen op basis van welke bestuurlijke uitgangspunten deze afwegingen dienen te worden getoetst, zowel materieel als procedureel. Dit alles met het oog op langdurig ambtelijke inzet die wordt besteed aan het meedenken over initiatieven. Overigens zijn meerdere commissieleden voorafgaande aan de commissievergadering al geïnformeerd/betrokken bij dit voorstel. De AWP en de A&B-fractie waren aanwezig bij het overleg dat door de portefeuillehouder werd georganiseerd. Vraag is hoe het plan het beste kan worden vormgegeven en welke fracties bereid zijn om mee te denken over de vormgeving. Het is overigens spijtig dat het voorstel niet meteen na indiening aan alle commissieleden is verzonden. Mevrouw <u>Boomsma</u> kan zich niet aan de indruk onttrekken dat er op een niet-officiële manier stappen worden gezet die de PvdD 'eigenlijk niet bevallen'. Zij vindt dat de VV eerst moet bepalen of ontwikkelingen in dit gebied überhaupt wenselijk zijn. Voor de PvdD zelf is dat niet het geval en de fractie wil ook geen stappen richting instrument dat kan worden ingezet als afwegingskader voor ontwikkelingen. De heer <u>Blijleven</u> steunt het voorstel, mede om overbodige kosten te voorkomen, en wil graag meedenken. De AWP staat sympathiek tegenover de achterliggende gedachte, aldus de heer <u>Stuurman</u>, om op voorhand zoveel mogelijk kaders mee te geven. De wet is zo'n dergelijk kader. Omdat het onderwerp vanuit casuïstiek worden beredeneerd, is het een complex vraagstuk. De fractie vindt het lastig om een algemeen kader te maken, maar omdat men de onderliggende problematiek herkent, denkt men graag mee. De heer <u>Démoed</u> vindt dat de gedachte achter het voorstel goed aansluit bij 'de uitnodigende overheid' en de Omgevingswet. Het CDA wil dan ook graag meedenken, mede omdat het voorstel zou kunnen bijdragen aan het vergroten van duidelijkheid richting al diegenen die met Rijnland te maken hebben. Zodoende kunnen teleurstellingen worden voorkomen. Mevrouw <u>Corbey</u> constateert dat de aanwezigen overwegend van mening zijn dat vooraf duidelijkheid moet worden gegeven over de regels. De indieners kwamen aanvankelijk tot de slotsom dat een afwegingskader zou kunnen helpen, maar na diverse gesprekken wordt dit betwijfeld. Een groot aantal zaken ligt al vast, zoals in de legger. Zij zou graag binnenkort met een aantal medecommissieleden willen nadenken over de meest geëigende oplossingen. De heer <u>Langeslag</u> reageert vanuit zijn hoedanigheid van VV-lid: hij adviseert de commissieleden om voorafgaande aan het vervolg, eerst de Keur en de legger goed door te nemen en na te gaan welke kaders daarin reeds vastliggen. Zij zijn bepalend voor datgene wat Rijnland al dan niet kan. De Keur kan wel worden gewijzigd, maar als start lijkt hem lezing van beide zeer verstandig. De <u>voorzitter</u> concludeert dat een aantal commissieleden bereid is om mee te denken. Zij zullen zelf afspraken maken over het vervolg en hij verwacht dat er voor de volgende commissievergadering een nadere uitwerking zal worden aangeleverd, met naar verwachting ook raakvlakken met andere commissies.	
7.	RONDVRAAG In Alphen aan den Rijn maakt een drukker papier uit bermafval. Mogelijk kan Rijnland ook zelf papier maken van 'al het groen uit de waterketen' dan wel aansluiting zoeken bij deze drukker, aldus de heer <u>Faase</u>. Zodoende kan Rijnland ook ervaring opdoen met het concept circulaire economie. De secretaris van deze commissie, de heer De Kieviet, neemt afscheid van Rijnland en namens de commissie wil de heer <u>Knapp</u> hem dan ook danken voor de plezierige samenwerking en hem succes toewensen bij het ministerie. De heer <u>Blijleven</u> mist de klok in de vergaderzaal. Deze wordt daarop door portefeuillehouder <u>Von Faber</u> getoond. Mevrouw <u>Stoop</u> adviseert om op de website een geruststellende mededeling te plaatsen over legionella. De Nota Kustnota kan ook gevolgen hebben voor de stikstofproblematiek: zodra men verstuiving toelaat	

VERSLAG		ACTIE
	in de duinen, wordt er kalkrijk zand op de duinen gedeponneerd wat goed kan uitpakken tegen stikstof in de duinen. Vandaar dat Natuurterreinen graag wil weten wanneer deze nota weer wordt besproken. Portefeuillehouder <u>Van Steensel</u> zegt dat in het najaar 2020 de actualisatie van de nota Waterveiligheid (inclusief het thema kust) staat geagendeerd op de bestuursagenda, mede omdat het college belang hecht aan het onderwerp zandverstuivingen. In Q4 2020 wordt het onderwerp in de commissie besproken.	
8.	SLUITING De <u>voorzitter</u> brengt het belang van de presentatie over de implementatie van de Omgevingswet -die volgt op deze vergadering- nog even onder de aandacht en sluit daarop de vergadering om 15.10 uur.	